Защо ни е да помним?

лятно училище за ученици и студенти, 01 юли – 06 юли 2024 г., гр. Белене и о. Персин

За лятното училище

Белене е едно истински красиво място. На беленските острови живеят стотици птици, а природният парк „Персина" на фона на залязващото слънце и порозовелия Дунав спират дъха. Античната митница пък напомня за богатството и плодородието на земите ни.

Но тук са заровени и болката и травмата на цялото българско общество от годините на комунизма. Тук се е намирал най-големият и най-дълго съществувал български комунистически лагер. Хиляди българи са подлагани на принудителен труд, насилие и унижение тук без да са извършили престъпление - без съд и без присъда. Една част от тях никога не си тръгват от тук.

За да гледаме напред, трябва да можем да виждаме назад, в миналото си. Когато то е близко до нас, е особено болезнено, защото родителите ни, бабите и дядовците ни са част от него. Някои от тях са били жертви, други са били пряко замесени в престъпленията на комунистическия режим. Но повечето не са били нито жертви, нито палачи. И не са се интересували нито тогава, нито сега.

С това лятно училище искаме да разширим общността от млади посланици на паметта. Основни акценти в програмата ще бъдат разликите между демокрацията и тоталитарните режими, справянето с миналото и значението му за настоящето и бъдещето на страната ни и на Европа.

За екипа

Борислав Димитров (Пенков) (организатор) е зам.-директор на фондация „Софийска платформа". Борислав е завършил право и преди да се присъедини към екипа на „Софийска платформа" работи като правен консултант и координатор в други неправителствени организации по теми като права на жените, етническите и религиозните малцинства, свобода от дискриминация, свобода на изразяване, проблеми на съдебната система и др.

Борислав Скочев (лектор) е публицист и основател на първата онлайн платформа у нас, посветена на преосмислянето на тоталитарния комунистически режим – „Декомунизация" (2002 г.). Автор е на книгата „Концлагерът „Белене" 1949-1987", (Сиела, 2017), която анализира концлагерната система от времето на комунизма и очертава по нов начин полетата на съпротива и несъпротива срещу режима. За написването на това изследване той проучва стотици документи и свидетелства на потърпевши.

Валентин Вълканов (лектор) е социолог, докторант по социология и преподавател в Нов български университет. Има богат практически изследователски опит в областта на обществените нагласи и пазарните изследвания, както и като част от редица академични изследвания, включително в областта на пропагандата. Области на интерес – обществени нагласи, пропаганда, конспиративни теории, медии, политическа социология, девиантно поведение.

Георги Тотев (лектор) е фотограф и журналист**.** Заедно с колегата си Георги Кожухаров стартират общия си професионален път през 2015 г. в Източна Украйна, когато настоящата война започва да си проправя път. Отразявали са войната в Сирия, сраженията с Ислямска държава в Иракски Кюрдистан, а наскоро и войната в Украйна.

Даниела Колева (лектор) е сред най-посветените изследователки на културната памет. Сред научните ѝ интереси са празниците, устните истории, социалната история на социализма и постсоциализма. Авторка е на книгата, събрала на едно място резултатите от най-мащабната теренна работа в Белене от последните години, „Белене - място на памет?“, където споделя: „Миналото е твърде сложно, за да бъде разказано простичко. Но твърде важно, за да се мълчи за него.“

Луиза Славкова (организатор и лектор) е политолог и директор на фондация „Софийска платформа“. От 2013 г. до 2016 г. е програмен мениджър в Европейския съвет за външна политика (ECFR). Между 2011 г. и 2013 г. е съветник на бившия министър на външните работи Николай Младенов. Преди това работи за Федералната агенция по гражданско образование на Германия (bpb). Автор и редактор е на книги и публикации в сферата на гражданското образование.

Мария Вълкова е графичен дизайнер и преподавател на свободна практика. Професионалното си образование започва в художествената гимназия в Пловдив и продължава в Националната художествена академия в София, бакалавър и магистър в специалност Книга и печатна графика. Специализира по един семестър в Германия и Южна Корея, където се занимава повече с типография, калиграфия и илюстрация. Част е от екипа на AVRTIKL - първата книжарница за специализирана литература за дизайн и визуални изкуства в България.

Михаил Груев (лектор) е историк и преподавател по съвременна българска история и етнология на етническите групи в Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Научните му интереси и публикации са свързани с проблемите на т. нар. „Възродителен процес”, колективизацията на българското село, комунистическия елит и пр. От 2015 г. е председател на Държавна агенция „Архиви“.

Михаил Маринов (лектор) е председател на фондация „Остров Белене“, която се занимава с опазването на паметта за комунистическите лагери в България и по-конкретно – лагерът „Белене“.

Момчил Методиев (лектор) е историк, преподавател в Нов български университет. В периода от 1997 - 2007 г. работи като дипломат в Министерството на външните работи. Специализира „Кореистика“ в Университета „Йонсей“ в Сеул, както и международни отношения в Института „Клингендал“ в Хага, Нидерландия. Изследователските му интереси са свързани с църковната история и историята на комунизма в България. От 2007 г. е главен редактор на „Християнство и култура“, от 2008 г. - изследовател към Института за изследване на близкото минало, а по-късно – негов председател.

Никола Даскалов (лектор) е син на разстреляния през 1945 г. областен директор на Пловдив Димитър Даскалов. През 1952 г. прекарва 8 месеца в лагера „Белене“. Завършва задочно история в СУ „Св. Климент Охридски“. След 1989 г. става член на Българската социалдемократическа партия. През 1991-1992 г. е заместник-министър на отбраната в правителството на Филип Димитров.

Отец Паоло Кортези (лектор) е католически духовник, пасионист. От 2012 г. е ректор на светилището на Евгений Босилков и енорист на църквите „Рождение на Блажена Дева Мария“ и „Свети Антон Падуански“ в Белене. През 2016 г. е награден с Почетен знак на президента на Република България за приноса му „за предаването на знанието за тоталитарното минало и всеотдайната работа за почитане на паметта на жертвите на комунистическия режим“.

Сабри Искендер е арестуван на 17 януари 1985 г. - ден преди да започне насилственото преименуване на българските турци в неговия край, и въдворен в лагера „Белене“ на 8 май 1985 г. Остава в лагера до май 1986 г., когато след гладна стачка, в която е активен участник, е принудително изселен в с. Камено поле, Врачанско. През октомври 1986 г., след опит да избяга от България, е задържан и осъден на две години затвор, които излежава в Старозагорския затвор. След затвора става един от тримата основатели на Демократичната лига за правата на човека в България, която заедно с Независимото дружество на Илия Минев е в основата на Майските протести на българските турци през 1989 г. На 16 май 1989 г. Държавна сигурност го експулсира в Турция.

Теодора Данаилова (организатор) е офис мениджър и проектен координатор във фондация „Софийска платформа“. Теодора е завършила френска филология към Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Преди да стане част от екипа на „Софийска платформа“ е работила като преподавател-сугестопедагог, както и на мениджърски позиции във фирми с различна насоченост.

Христо Панчугов (лектор) е политолог, доктор по политически науки и преподавател в Нов български университет. Основните му изследователски интереси са в областта на политическите партии, международните отношения и външната политика. Участвал е в редица проекти, свързани с развитието на гражданското образование и демокрацията в България.

Ширин Ходжева (фасилитатор) е експерт обучител и фасилитатор на свободна практика. Интересите ѝ са насочени към теми като права на човека, работа с общности и доброволчество. Личен неин фокус е равноправието на жените и тяхното овластяване. Когато не води обучения, подпомага редица организации в България в различни роли като управление и администриране на проекти, координиране на доброволци и др.

Програмата

01 юли, понеделник - Добре дошли в Белене!

до 14:00 **Пристигане, регистрация, настаняване** в хотел „Престиж“, гр. Белене

14:00 – 15:30 **Приветствени думи, представяне на участниците и програмата**
Фасилитатори: Ширин Ходжева
Място: хотел „Престиж“

15:30 – 16:00 **Кафе пауза**

16:00 – 16:45 **Познание и нагласи**
Фасилитатори: Ширин Ходжева
Място: хотел „Престиж“

16:45 – 17:30 **Защо ни е да помним комунизма?**
Лектор: проф. Даниела Колева
Място: хотел „Престиж“

17:30 – 18:00 **Задание за творческа дейност**
Фасилитатори: Мария Вълкова и Георги Тотев
Място: хотел „Престиж“

18:00 – 19:30 **Разходка в гр. Белене с отец Паоло Кортези**

19:30 **Вечеря**
Място: хотел „Престиж“

02 юли, вторник - За лагера в Белене

08:00 – 09:00 **Закуска**
Място: хотел „Престиж“

09:00 – 10:00 **История на лагера в Белене**
Лектор: Борислав Скочев
Място: хотел „Престиж“

10:00 – 13:00 **Посещение на бившия концлагер и различните му обекти**
Лектори: Борислав Скочев и Михаил Маринов

13:00 – 14:00 **Обяд**
Място: хотел „Престиж“

14:00 – 15:30 **Памет за лагера - Q&A с проф. Даниела Колева и Борислав Скочев**
Фасилитатор: Ширин Ходжева
Място: хотел „Престиж“

15:30 – 16:00 **Кафе пауза**

16:00 – 16:30 **Памет за лагера – практическа задача**
Фасилитатор: проф. Даниела Колева и Борислав Скочев
Място: хотел „Престиж“

16:30 – 17:30 **Творческа дейност**
Фасилитатори: Мария Вълкова и Георги Тотев
Място: хотел „Престиж“

19:30 **Вечеря**
Място: хотел „Престиж“

20:30 **Филмр „Оцелелите. Лагерни разкази“ с дискусия**
Фасилитатор: Ширин Ходжева
Място: културен център „Евгений Босилков“

03 юли, сряда - Оцелелите, репресивния апарат и оцеляването

08:00 – 09:00 **Закуска**
Място: хотел „Престиж“

09:00 – 11:45 **Среща с оцелели от лагера в гр. Белене, Никола Даскалов и Сабри Искендер**
Фасилитатори: Ширин Ходжева, Борислав Димитров (Пенков)
Място: хотел „Престиж“

12:00 – 12:45 **Българският комунизъм и репресивният апарат (ДС)**
Лектор: проф. Момчил Методиев
Място: хотел „Престиж“

13:00 – 14:00 **Обяд**
Място: хотел „Престиж“

14:00 – 15:00 **Творческа дейност**
Фасилитатор: Мария Вълкова и Георги Тотев
Място: хотел „Престиж“

15:00 – 15:30 **Кафе пауза**

15:30 – 17:00 **Фашизъм и нацизъм**
Лектор: проф. Момчил Методиев
Място: хотел „Престиж“

19:00 **Вечеря и обход с лодки по залез слънце между островите по р. Дунав**
Място: хотел „Престиж“

04 юли, четвъртък - Носталгия и преход

08:00 – 09:00 **Закуска**
Място: хотел „Престиж“

09:00 – 10:30 **Преходът към демокрация**
Лектор: доц. д-р Михаил Груев
Място: хотел „Престиж“

10:30-11:00 **Пауза**

11:00 - 12:30 **Носталгия и пропаганда**
Лектор: проф. Момчил Методиев и Валентин Вълканов
Място: хотел „Престиж“

12:30 – 13:30 **Обяд**
Място: хотел „Престиж“

14:00 – 15:30 **Значението на справянето с миналото за една демокрация**
Лектор: Луиза Славкова
Място: хотел „Престиж“

15:30 – 16:00 **Кафе пауза**

16:00 – 17:30 **Пресконференция**
Фасилитатор: Ширин Ходжева
Участници: Луиза Славкова, проф. Момчил Методиев, доц. д-р Михаил Груев, Валентин Вълканов
Място: хотел „Престиж“

19:30 **Вечеря**
Място: хотел „Престиж“

20:30 **Филм** (по желание)
Фасилитатор: Ширин Ходжева
Място: хотел „Престиж“

05 юли, петък - Защо ни е да помним?

08:00 – 9:00 **Закуска**
Място: хотел „Престиж“

09:00 – 10:30 **Творческа дейност**
Фасилитатор: Мария Вълкова и Георги Тотев
Място: хотел „Престиж“

10:30 – 11:00 **Пауза**

11:00 – 12:30 **Демокрация**
Лектор: д-р Христо Панчугов
Място: хотел „Престиж

12:30 – 13:30 **Обяд**
Място: хотел „Престиж“

14:00 – 15:30 **Гражданско участие**
Лектор: д-р Христо Панчугов
Място: хотел „Престиж“

15:30 – 16:00 **Кафе пауза**

16:00 – 17:30 **Закриване на лятното училище**

19:30 **Вечеря**

06 юли, събота - Отпътуване

08:00 – 09:00 **Закуска**
Място: хотел „Престиж“

10:00 – **Отпътуване**

Лятното училище се организира с подкрепата на фондация „Америка за България“. Фондация „Америка за България“ е независима, неправителствена и неполитическа американска благотворителна фондация, която работи в партньорство с български организации за укрепване на частния сектор и демократичните институции в страната. Фондацията е плод на успеха на Българо-американския инвестиционен фонд (БАИФ), създаден през 1991 г. от Конгреса на САЩ с подкрепата на Американската агенция за международно развитие. За повече информация: www.us4bg.org.